
Paraules del M.H.Sr. Jordi Pujol a l'acte de presentació del seu llibre *El caminant davant del congost. Quan tot és difícil i necessari***Ateneu Barcelonès, 19 d'octubre de 2012**

He escrit aquest llibre perquè n'he sentit necessitat.

Necessitat personal, en primer lloc. Perquè vista la meva trajectòria la gent es pot interrogar del per què de la meva posició actual. Si al cap de seixanta anys d'actuar en el camp del pensament i en el de les iniciatives acadèmiques, socials i polítiques en una línia de forta afirmació catalana i nacionalista i alhora de participació molt compromesa en el projecte espanyol ara adopto posicions que es poden interpretar com a diferents molts poden sentir-se sorpresos. I alguns enfadats i decebuts. I fins i tot alguns enganyats. A tots aquests sento la necessitat d'explicar quin ha estat el procés.

El caminant que sóc i he estat, durant molts anys, pel que fa a la idea de Catalunya, i a la d'Espanya, i també a la d'Europa, ha seguit un mateix camí. Amb algunes variants, però en realitat sempre el mateix camí. Que ara ha anat a parar a un congost.

Ja fa temps que el camí s'anava estrenyent i que es feia més i més costerut. I que ens anava endinsant capel congost. Que de vegades sembla infranquejable. I arribat a aquest punt jo que durant molts anys he estat un guia destacat d'aquesta marxa sento la necessitat d'explicar el per què del camí que s'ha fet. Que hem fet.

De com l'hem anat seguint durant anys i panys, tot i ser de vegades costerut, però amb l'esperança que duia a un territori fèrtil, on hi creix la convivència i el dret a la pròpia manera de ser i la capacitat de cooperació lleial. Un territori on hi càpiguen molta gent, diversa, però que "poguessin convenir en un sol amor". Però finalment el camí, després de travessar un territori cada cop més esquerp ha anat a parar a un congost que si el superem pot ser que ens condueixi a una plana fèrtil i prometedora. Però que és perillós i difícil de transitar. I ara hi som al mig.

Si reculem estem condemnats al decandiment inexorable. Perquè la terra que hi trobarem ja sabem que és inhòspita i la gent poc favorable. L'acabem de passar. I si ens quedem al mig del congost acabarem morint de fred i de gana, o tard o d'hora arrossegats per una riuada. Per tant hem de seguir caminant, endavant.

Però per a fer-ho hem de fer-nos una idea ben clara de la situació, del risc de restar enmig del congost, allà on és més profund i més tancat, i allà consumir-nos. O del de recular, i tornar a una terra poc amable on les llavors que plantarem ens donaran collites minses. I on els horitzons són foscos. O del de mantenir l'esperança i l'energia; d'avançar.

Es compren, suposo, que en el grau que personalment he jugat un paper important en aquesta llarga travessia ara que ens trobem en un lloc inhòspit i perillós del qual ens cal sortir, he sentit la necessitat no ben bé de justificar-me, però sí de recordar quin ha estat el camí. Que ha tingut coses molt bones, que ens ha fet avançar molt, més que mai, que ens ha tret d'aiguamolls i ens ha salvat d'estimballs, que ens ha obert horitzons, que ens ha fet sentir orgullosos del que som. I que per tant ara, tot i estar en

el congost, fa que puguem tenir confiança, que puguem creure en nosaltres mateixos. I en la capacitat de superar un gran obstacle.

Deia que he sentit la necessitat personal d'escriure aquest llibre. De fet, de deixar constància d'un propòsit i d'un itinerari. Però aquest propòsit i aquest itinerari no han estat només personals. Han estat de molta gent de casa nostra. De moltíssima gent. Amb més compromís i convicció i decisió, o no tant. Però en conjunt de la nostra gent. De Catalunya. O sia que no he escrit això només per necessitat personal, com deia, sinó perquè en un moment que, vulguem o no, com titulo un dels textos del llibre com a poble estem "en el tombant d'un camí", en un tombant decisiu, és bo que pensem en el camí fet, en les cruïlles en les quals hem triat la bona direcció, o en les marrades. i en les dreceres. Per no recaure en segons quins errors. Però també per a ser conscients que malgrat tot hem fet camí. I hi som. No ens han engolit els aiguamolls, no hem caigut per un penya-segat, o no ens hem emmandrit al costat d'una font, no ens hem cansat a mitja pujada, no hem agafat una mala drecera. Hem fet camí, molt de camí. I en els hostals on passàvem les nits se sorprenien de que no haguéssim abandonat. O de que no ens haguéssim perdut.

I ara que som davant d'un congost difícil, o d'una roca que hem d'escalar, el record del camí fet, i del que el camí fins aquí ha tingut de generós i solidari, i d'ambició i en molts sentits d'èxit, el record de tot això estimula la nostra confiança i fa que renovem el nostre compromís. Amb el país, amb la gent i amb la llibertat, la nostra i la de tothom.

O sia que l'objectiu del llibre no és la lamentació. Hi ha reconeixement d'errors i d'ingenuïtats. I de perills. Però hi ha també l'orgull al qual té dret un poble que s'ha sabut defensar, que ha sobreviscut malgrat moltes dificultats. I que no ho ha fet per a vegetar amb resignació sinó amb ànim creatiu, positivament productiu, amb voluntat de servei a la seva gent i amb voluntat de projectar-se més enllà d'ell mateix.

És amb aquest estat d'ànim que dic, cap al final del llibre, que "el congost que estreny el camí no significa que s'hagi acabat. Significa i reclama més esforç, més risc, més capacitat d'esperança. Més voluntat de ser".

Amb aquest estat d'ànim i amb la convicció que el que cal fer és difícil, però que és possible.

L'estructura del llibre és senzilla. Però pot resultar un pèl feixuga. Perquè són un seguit d'escrits i discursos que responen al moment en què es varen produir. I llegits ara poden no tenir la vivacitat inicial. Però tots junts dibuixen el camí.

I és important el pròleg. Crec que molt important. Un pròleg una mica llarg –vint-i-cinc pàgines- que explica en línies generals el camí, des de mitjans dels anys cinquanta fins ara mateix, juliol de 2012.

I segueix un reguitzell de textos, començant per una visió de 1978 sobre la necessitat de lluitar contra els desequilibris socials i territorials d'Espanya. Continuant per un seguit de textos que tenen com a objectiu explicar el nostre projecte de país, que és la nostra prioritat, el projecte de Catalunya, i també volem encaixar-lo amb Espanya, d'una manera constructiva.

Textos que van de 1981 a prop del 2000. Textos escrits des de l'esperança. I després d'això –l'any 2003- s'arriba a un canvi de rasant, amb la meva darrera conferència a Madrid com a President de Catalunya. On ja es nota que l'horitzó s'està enfosquint. I després el llibre salta al 2011, després d'un temps poc favorable que culmina amb la sentència del Tribunal Constitucional de 2010. "Un abans i un després".

O, com va dir en Miquel Roca, una sentència que trastoca radicalment l'esperit de la Transició. Radicalment pel que fa a l'autogovern català i a evitar l'ofec polític, financer, social i identitari de Catalunya.

De les idees, dels somnis, dels projectes, de la visió del món juvenil d'alguns, i de molts, que ens vàrem posar a caminar. I a fer-ho en una determinada direcció. I d'etapes concretes, de fites assolides i de cruïlles, també de marrades. De moments de pèrdua del camí. Etapes i cruïlles que s'expliquen en una sèrie d'escrits i de discursos, a través dels quals es pot seguir l'itinerari i veure com va virant, com va canviant. I també de que tot és difícil, però també possible.